การบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

Academic Administration in Primary Schools of Muang Maehongson District Under the Maehongson Primary Education Service Area Office 1

ศุภัสษร เล้าเศษการ[1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิชญ์ ปิยนนทศิลป์[2]
Suphatsorn Laosedkarn[1] Asst. Prof. Dr.Weerawit Piyanonthasin[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง 2) ศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน ปีการศึกษา 2567 จำนวน 181 คน และกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน คือ ผู้บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารวิชาการ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปบรรยายแบบพรรณนาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารวิชาการในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรตรงตามจุดประสงค์ นำหลักสูตรมาพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงมาตรฐาน ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา 4) การนิเทศการศึกษา ดำเนินการประชุมวางแผนและมีการกำหนดปฏิทินการนิเทศการสอนอย่างชัดเจน 5) การพัฒนาระบบประกัน

คำสำคัญ: การบริหารวิชาการ แนวทางการบริหารวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

[1]หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
[1]Master of Education Program in Education Administration Maehongson College, Chiang Mai Rajabhat University, Maehongson Campus
[2]อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
[2]Lecturer Master of Master of Educational Program in Education Administration, Maehongson College, Chiang Mai Rajabhat University, Maehongson Campus
*ผู้ติดต่อ, อีเมล์: ศุภัสษร เล้าเศษการ, pp.phatsorn@hotmail.com
รับเมื่อ 26 มีนาคม 2568 แก้ไข 21 พฤษภาคม 2568 ตอบรับ 27 พฤษภาคม 2568

คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา แต่งตั้งคณะดำเนินงานการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการประชุมปรึกษาหารือ และ 6) การพัฒนาและการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จัดทำโครงการเกี่ยวกับการจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดหาและผลิตสื่อนวัตกรรม และใช้ให้ตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหา

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) To examine the current and desirable conditions, and modified priority needs index ($PNI_{modified}$), and 2) To study the guidelines for academic administration in basic education institutions in Mueang Mae Hong Son District, under the Office of Mae Hong Son Primary Educational Service Area 1. The sample group consists of 181 participants, The sample group consists of 181 participants, including school administrators, heads of academic departments, and teachers from the academic year 2024. The target group includes 9 experts comprising educational administrators and supervisors from the Office of Mae Hong Son Primary Educational Service Area 1, school administrators, and heads of academic departments from schools recognized for Best Practices in academic administration. The research tools used include questionnaires and interviews. Qualitative data were analyzed using content analysis and descriptive narration, while quantitative data were analyzed using mean, percentage, standard deviation, and the modified priority needs index.

The results revealed that

1. The current state of academic administration in educational institutions is generally at a high level, with most aspects also rated at a high level. The desired state of academic administration, both overall and in specific aspects, is at the highest level. The improved index for ranking prioritized needs, from highest to lowest, is as follows: Development and utilization of educational media and technology, Educational supervision, Development of internal quality assurance systems and educational standards.

2. The guidelines for academic administration in basic education institutions in Mueang Mae Hong Son District, under the Office of Mae Hong Son Primary Educational Service Area 1, consist of six aspects: 1) Curriculum Development, Promoting the development of curriculum structures in alignment with objectives and adapting them to suit the school's context. 2) Learning Process Development, Encouraging teachers to create lesson plans that consider standards, indicators, and learning content according to the Basic Education Core Curriculum. 3)Assessment, Evaluation, and Credit Transfer, Appointing a committee responsible for establishing regulations and guidelines for school assessment and evaluation. 4) Educational Supervision, Conducting meetings for planning and setting a clear schedule for instructional supervision. 5)Internal Quality Assurance and Educational Standards Development, Appointing a working committee to develop an internal quality assurance system, conducting meetings, and discussions. 6) Development and Utilization of Educational Media and Technology, Implementing projects related to the acquisition, production, and development of media and innovations, supporting teachers in sourcing and producing instructional media that align with objectives and content.

Keywords: Academic Administration in Primary Education Institutions in Mueang Mae Hong Son District.

ภูมิหลัง

ความเจริญก้าวหน้าของประเทศขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ แนวทางที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือ การให้การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เมื่อทรัพยากรมนุษย์มีคุณภาพแล้วประเทศก็จะพัฒนาจนเกิดคุณภาพตามไปด้วย รัฐจึงต้องให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักของการพัฒนาประเทศดังที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ระบุไว้ในมาตรา 54 ว่า รัฐจะต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560, หน้า 14) สถานศึกษาจึงเป็นองค์กรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากสถานศึกษามีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินการเพื่อพัฒนาความรู้ สติปัญญา ทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียน (ลักษณ์ประภา สุวรรณสมบัติ, 2565, หน้า 122 – 123) นอกจากนี้สถานศึกษายังมีบทบาทหน้าที่สำคัญอีกประการคือ ต้องสร้างและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีความน่าเชื่อถือสร้างความไว้วางใจให้กับผู้รับบริการที่จะเข้ามาใช้บริการ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรส่งเสริมและให้การสนับสนุนในการจัดการศึกษาเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ตามมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุด อย่างไรก็ตามคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ จากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัดของประเทศไทยประจำปีงบประมาณ 2564 ผลการประเมินแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มจังหวัดที่อยู่ในระดับดี พอใช้และควรปรับปรุง ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับพอใช้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564, หน้า 109) อาจกล่าวได้ว่า ปัญหาส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการบริหารวิชาการในสถานศึกษาของจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังไม่ประสบความสำเร็จมากเท่าที่ควร จากการศึกษาปัญหาจากการบริหารวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอยู่มาก เช่น การจัดทำหลักสูตรที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ครูผู้สอนไม่เข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ กระตือรือร้นและให้ความสำคัญกับการบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งหากขาดกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมในงานวิชาการ อาจส่งผลกระทบให้คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนลดลงและจะส่งผลต่อศักยภาพการคิดและการพัฒนาปัญญาของผู้เรียนอย่างเลี่ยงไม่ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น การบริหารวิชาการถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา รวมไปถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้นำไปใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนการกำหนดยุทธศาสตร์ และกลวิธีที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เป็นอย่างไร

2. แนวทางการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ควรเป็นอย่างไร

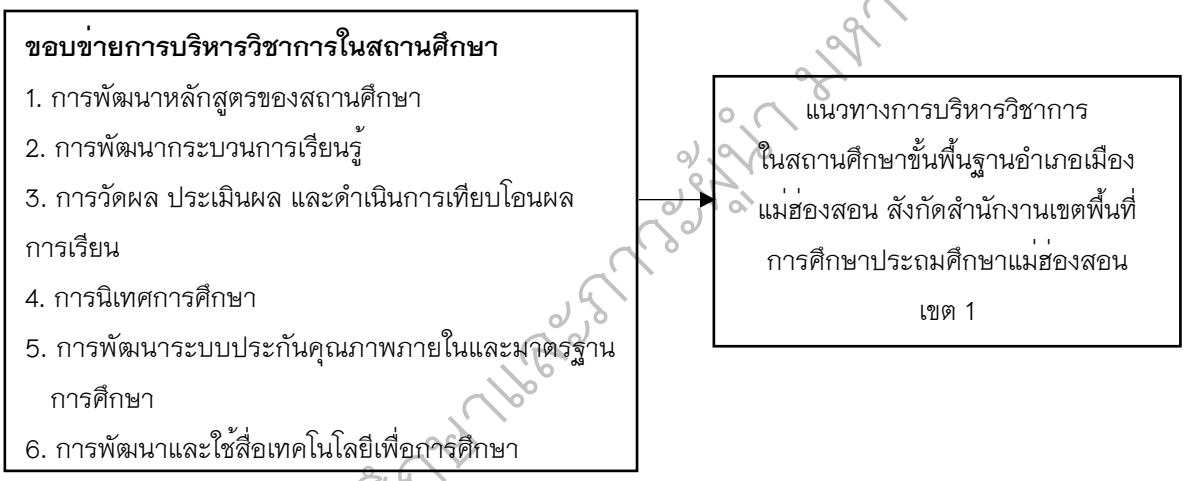
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ และขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งได้มาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย จำนวน 6 ด้าน โดยได้กำหนดแนวคิด ดังภาพที่ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 339 คน จากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ปีการศึกษา 2567

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเคร็ซซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607 –

610) และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร จำนวน 21 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 23 คน และครูผู้สอน 137 คน รวมทั้งสิ้น 181 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแนวทางของลิเคิร์ท (Likert and Rensis, 1967, pp. 90 – 95)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened Form) เพื่อให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC) ปรากฏว่ามีความเที่ยงตรงระหว่าง 0.80 – 1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายใน (Internal consistency of reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach and L.J., 1951, pp. 297 – 334) ผลปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เท่ากับ .982 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เท่ากับ .985

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2. ขอหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ความถี่ และร้อยละ เสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบการพรรณนา วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของเบส (Best, 1981, pp. 232 – 233) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการพรรณนา นำผลการวิเคราะห์มาคำนวณหาดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index: PNI modified) เพื่อกำหนดอันดับความต้องการในการศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ตามสูตรการคำนวณของสุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2558, หน้า 275 – 279) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการพรรณา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ดำรงตำแหน่งผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอนถึงผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งสิ้น 9 คน

2. นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ โดยขออนุญาตให้มีการบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้

4. สรุปประเด็นการสัมภาษณ์เป็นระยะ ๆ ทำการถอดการบันทึกเสียงตามประเด็นต่าง ๆ และสรุปคำสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยอาศัยหลักเกณฑ์การจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูล และนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

สภาพปัจจุบันการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อยลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และสภาพปัจจุบันการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

สำหรับดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในภาพรวมตามองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน โดยเรียงจากค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมา คือ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

แนวทางการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เรียงตามลำดับดัชนีความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรก ดังนี้

2.1 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้เสนอแนวทางให้สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ในการผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมให้แก่ครู จัดทำโครงการเกี่ยวกับการจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม สร้างสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อ เทคโนโลยีนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

2.2 การนิเทศการศึกษา ได้เสนอแนวทางให้สถานศึกษาจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการสะท้อนผลการใช้หลักสูตร มีการนิเทศ ติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ขณะทำจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศ และดำเนินการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือปรึกษาปัญหาที่พบกับผู้นิเทศ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษาร่วมกับกลุ่มเครือข่าย มีการประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ได้เสนอแนวทางให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะดำเนินงานการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

กำหนดให้มีการวางแผนการดำเนินงาน การกำกับติดตามและการประเมินผลการดำเนินงานที่เน้นการปรับปรุงอย่างรอบด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาโดยรวมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา และกรอบแนวคิดในการศึกษา ผู้ศึกษามีประเด็นสำคัญในการนำมาอภิปรายผลการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

สภาพปัจจุบันการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน รองลงมาคือ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการ ถือเป็นงานหลักของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงให้ความสำคัญในด้านการบริหารวิชาการเป็นอย่างมากโดยเฉพาะด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของฑิมพิกา โยธา (2566, หน้า 140) ได้ศึกษา การบริหารวิชาการของโรงเรียนในอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพัญช์พิชา จันทา (2563, หน้า 111) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของนิภาพร พินิจมนตี (2563, หน้า 140) จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่พบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การประชุมคณะครูและบุคลากรทุกคน เพื่อร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากความต้องการและความคาดหวังในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน เป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษาและอาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความประสงค์ที่จะพัฒนาการบริหารวิชาการในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งส่งผลต่อระดับคุณภาพของสถานศึกษาโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของของพัญช์พิชา จันทา (2563, หน้า 111) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชฌาฎา แพงด้วง (2565, หน้า 153) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ผลการศึกษาดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยเรียงจากค่าดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความต้องการจำเป็นที่ต้องพัฒนาลำดับแรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การวางแผนการใช้สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ของครูผู้สอนก่อนนำไปใช้ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นไปตามค่าเป้าหมายของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดหรือส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนรายบุคคลและนำมาวางแผนก่อนการใช้สื่อและเทคโนโลยี สอดคล้องกับผลการศึกษาของพรชนก บุพศิริ และรชฎ สุวรรณกูฎ (2565, หน้า 249) ที่ได้ศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นคือ งานพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษายุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีทักษะกระบวนดิจิทัลเข้ามามีส่วนในการบริหาร จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ ให้เท่าทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ต้องพัฒนาทักษะ ความรู้ ความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของเสาวภา นิสภโกมล (2558, หน้า 171) ได้ทำวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 แต่ละด้านควรดำเนินการ ดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา สถานศึกษาควรให้ความสำคัญและส่งเสริมให้การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร ตรงตามจุดประสงค์ นำหลักสูตรมาพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประกอบด้วยตัวแทนจากชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของพัญชพิชา จันทา (2563, หน้า 132–133) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ได้เสนอไว้ว่า สถานศึกษาควรมีการประชุมวางแผนและแต่งตั้งคณะทำงาน ได้แก่ คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ทุกกลุ่มสารtการเรียนรู้ และคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมทำการวิเคราะห์สภาพสถานศึกษา เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงาน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมขวัญ ประยูรเต็ม (2564, หน้า 143 – 145) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลนครสงขลา ได้เสนอแนวไว้ว่า สถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนคร จงอนุรักษ์ (2564, หน้า 129 – 130) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนควรกำหนดให้มีการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของโรงเรียน เพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม ดังนั้น สถานศึกษา

ควรเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครองและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถตามที่แต่ละท้องถิ่นต้องการ

2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงมาตรฐาน ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับจุดเน้นบริบทของสถานศึกษา จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Active Learning ด้วยเทคนิค วิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของพิชฌาฎา แพงด้วง (2565, หน้า 156 – 157) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่ได้เสนอไว้ว่า ผู้บริหารควรกำหนดให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ งานวิจัยของนุชเรศ คำดีบุญ (2564, หน้า 112 – 113) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาควรเน้นการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงนักเรียนเป็นหลัก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศิวพร ละหารเพชร (2562, หน้า 127) ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ที่เสนอไว้ว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมการประชุมวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับหลักสูตร แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษาควรประชุมคณะครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล สร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และตรงกับธรรมชาติของแต่ละวิชา เน้นให้มีการประเมินผลการเรียนรายบุคคล มีฐานข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการสืบค้นและปรับปรุงข้อมูล สอดคล้องกับงานวิจัยของนคร จงอนุรักษ์ (2564, หน้า 124) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี โดยเสนอไว้ว่า สถานศึกษาควรมีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ประเมินผลที่ได้มาตรฐาน และมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย มีการจัดระบบสารสนเทศเพื่อเทียบโอนผลการเรียนรู้ ทักษะประสบการณ์ของผู้เรียนให้เป็นระบบ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกรภัทร เฮ็งนิรันดร (2557, หน้า 107) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ได้เสนอแนวทางไว้ว่า สถานศึกษาควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาเรื่องเทคนิคการคิดวิเคราะห์และการสร้าง เครื่องมือทางการวัดและประเมินผล ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูหาความรู้เรื่องการวัดและประเมินผล และให้ใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล

2.4 การนิเทศการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมบุคลากรทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศ โดยจัดให้มีการสัมมนา อบรมให้ความรู้เรื่องการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการประชุมวางแผนกำหนดปฏิทินการนิเทศการสอนอย่างชัดเจน กำหนดให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ดำเนินการนิเทศด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ควรมีการประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ สะท้อนผลการนิเทศเบื้องต้นในทันที และควรนำผลการนิเทศมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณพรรษกรณ์ ชัยพรม (2565,หน้า 133) ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร โดยเสนอไว้ว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องมีการยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ยอมรับในคำแนะนำ เพื่อใช้พัฒนาตนเองให้ดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ศิวพร ละหารเพชร (2562, หน้า 128) ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยเสนอไว้ว่า ส่งเสริมให้กำหนดปฏิทินการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตร และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกัน

2.5 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ควรแต่งตั้งคณะดำเนินงานการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้สอดรับกับการประเมินภายนอก กำหนดให้มีการวางแผนการดำเนินงาน การกำกับติดตาม และการประเมินผลการดำเนินงานที่เน้นการปรับปรุงพัฒนาอย่างรอบด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของน้อยนัดดา มีศรี (2559, หน้า 128 – 129) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยเสนอว่า สถานศึกษาต้องวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาอุปสรรคของโรงเรียน กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของแต่ละกิจกรรมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรจนา แก้วตา (2561, หน้า 96) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ได้เสนอว่า สถานศึกษาควรมีการสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกคนเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพ มีการประชุมชี้แจงถึงแนวทางการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2.6 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม พัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย จัดทำโครงการเกี่ยวกับการจัดหา ผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และใช้สื่อให้ตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสาระจากหลักสูตรสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชญ์พิชา จันทา (2563, หน้า 127 – 129) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก โดยได้เสนอไว้ว่า ควรจัดอบรมให้ความรู้ในการผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภูวนัย ปัฐพี (2559, หน้า 104) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนว ทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยได้เสนอว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา สนับสนุนให้ครูผลิตพัฒนา สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคคลากรทางการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์หรือแนวทางเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา และขยายผลไปสู่สถานศึกษาอื่น โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทและตรงกับความต้องการของสถานศึกษานั้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการนำผลการประเมินมาวางแผนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการ โดยเพิ่มเติมรายละเอียดขอบข่ายงานวิชาการทั้ง 17 ด้าน เพื่อจะได้แนวทางในการบริหารงานวิชาการต่อไป

2.2 ควรขยายขอบเขตการศึกษา โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของสถานศึกษาในอำเภออื่นหรือต่างเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลการดำเนินงานบริหารวิชาการในภาพรวมมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาต่อยอดเกี่ยวการบริหารวิชาการด้วยวิธีการวิจัยที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมขวัญ ประยูรเต็ม. (2564). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลนครสงขลา.* สารนิพนธ์ ศษ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ฑิมพิกา โยธา. (2566). *การบริหารวิชาการของโรงเรียนในอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ณพรรษกรณ์ ชัยพรม. (2565). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร.* การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นคร จงอนุรักษ์. (2564). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี.* การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นิภาพร พินิจมนตรี. (2563). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นุชเรศ คำดีบุญ. (2564). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

น้อยนัดดา มีศรี. (2559). *การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

พรชนก บุพศิริ, รชฎ สุวรรณกูฏ และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2565). สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7*(3), 249 – 251

พัชญ์พิชา จันทา. (2563). *แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

พิชฌาฎา แพงด้วง. (2565). *แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ภรภัทร เฮ็งนิรันดร. (2557). *ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภูวนัย ปัฐพี. (2559). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.* วิทยานิพนธ์ ศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

รจนา แก้วตา. (2561*). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก.

สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเป็นความต้องการจำเป็น.* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลักษณ์ประภา สุวรรณสมบัติ. (2565). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ศิวพร ละหารเพชร. (2562). *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎรธานี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุราษฎรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎรธานี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัดของประเทศไทย ปีงบประมาณ 2564.* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

เสาวภา นิสภโกมล. (2558). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ.* วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

Best, J. W. (1981). *Research in education*. New jersey: Prentice – Hall.

Cronbach, L.J. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. *Psychometrika*, *16*(3), 297 – 334.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, *30*(3), 607 – 610.

Likert, R.. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale. In Reading in Fishbeic*, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement (90 – 95). New York: Wiley & Son.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร